



DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.



QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
mane discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis
vigesimal Novembris M. DCC. XXXII.

autore M. Franciscus
Poussse.

M. LUDOVICO-MARIA POUSSE,
Doctore Medico, Praefide.

An ab exquisitâ Bilis secretione, perfectâ Digestio.

I.

DIGERERE, secernere est & excernere. Fœtus in Utero, quantumvis exiguae molis, non solum à prægnante suscep-
tum secernit, sed & urinas, mæconium atque sudores ex-
cernit; vix in lucem editus, Nutricis laetè paulatim incre-
cens, per secessum & urinas frequens, non raro per vomitus,
per diaphoresim continuò excernit plura quam in sui alimo-
niam insumit & retinet. Miraris forsan? Ingestorum & egestorum pondus
cum corpusculi sensim crescentis adaucta mole confer: assumptorum mini-

mam partem in alimoniam cedere mox agnoveris; alias, pro citius auctâ mole, vasa ingurgitationi atque disruptioni obnoxia. Quò magis ad accretionis metu accedit Corporis moles, secernit magis & minus excernit, partium inde requisita dimensio; què ab accretionis puncto recedit magis, secernit minus & magis excernit, unde partium flaccedo. Secretio humoris est è Sanguine aue chymosâ massâ ad quoddam receptaculum, certos in usus, ablegatio: excretio vero, per incernicula humoris è corpore secessus. In utrâque tota versatur corporis œconomia; utramque exequitur solidorum motus & elater, incerniculorum diameter & flexilitas, humoris secerndi moleculæ divisionis capaces; unde pororum certæ figuræ, nec non cuiilibet parti velut innati fermenti inutilitas. Ex tecretionis & excretionis opere materia emergit ad sensus simplex & homogenea quam coctam seu digestam vocare non absurdum. Hæc subire partes, earum parietibus adhaerere, poros & intestina penetrare ac ipsis inhärera idonea, ~~spissis~~ seu assimilatio, quæ nutritio, quæ legitima magis, magisque exquisita quò magis secretionum perficitur opus; hinc organum secretioni promovendæ magis aptum, digestioni absolvenda idoneum.

I I.

CI BUS ad ventriculum detrusus, ob salivæ interventum & miscelam masticationis ope affatim depluentis, massam magis minus ve rudem exhibet, prout masticationis magis minusve fuerit labor exquisitus, ciborumque tritu solutuque, magis minusve docilis indoles. Hæc in partium evolutionem ventriculo commissa moles, in eo remanet, donec potus aquosi ingestionis, succi salivalis jam massæ admixti, stomachalis, ob glandularum pressionem, jugiter stillantis, diaphragmatis & muscularum abdominis motus hinc & inde versantium molem, caloris tandem partium vicinarum, tum ipsiusmet ventriculi ministerio, pulsis obtineat consistentiam quæ iisdem continuo agitata potentissime ventriculo per pylorum ad duodenum devolvitur. Hæc inibi tanquam in succenturiato ventriculo, tam ob canalis inflexionem & diametrum quam propter suos massæ chymosâ ulterius subigenda, diluenda atque defecanda natos eō confluente, quamdam necesse moram. Sic diversæ substantiæ suis expeditæ vinculis, homogeneitatem recuperando sese sui generis antant associare moleculis, dum Heterogeneæ ab his sejunctæ eas dimitunt, unde homogeneæ, ut aiunt, seu chylosæ per lacteas vias ad sanguinis alveum migrant, dum heterogeneæ, quæ crassiores, rigidiores, ideoque fœculentes juxta canalis cavum foras eliminantur; in quo tecretionis & excretionis stat labor, qui perfectæ digestionis summum opus.

I I I.

NULLA corporis pars glandulosa secretionis aut excretionis non vacat officio. Non una & eadem anatomicis glandulae structura celebratur, erâ huâis seu insufflatione, seu injectione, vel microscopiis armati expansionem

accuratè examinarent. Hinc alii arteriam ad extreum in duos canales dividam volunt, quorum hic arteria munus servat & retinet, dum ille glomeris instar contortus, humorem à sanguine diversum secernit. Alii glandulam nihil aliud esse nisi vesiculam dupli instrutam canali, quorum alter ab arteria ad vesiculam quemdam laticem devehit, à vesicula per alterum canalem eliminandum alii; denique pulposam esse substantiam striis veluti totidem radiis sulcatam ad cavum minimæ diametri in medio situm definetibus, ad quam ex arteria finibus stillat humor, per canalem excretorium ablegandus. Etsi horum de glandulæ strutturâ diversa quadantenus sit opinio, hanc è sanguinis fluento, humoris secernendo natam, horum nemo non agnoscit. Quæ directè humorem seu foras ut pote inutilem seu, intrò aliqui ut pote muneri natum excernit glandula, conglobata audit; quæ ad ductum communem, sive ad receptaculum, secretum fundit latice, conglobata. Quò conglomeratarum moles major, è liquoris secernendi uberior affluxus, hujusque major utilitas. Præ cæteris partibus secernendo ubiùs aptum hepar non solum hujus grandior moles, sed & specialis struttura probant. Viscus est magna molis, substantia mediocriter solida, coloris è rubro fusco ad flavum vergentis, in hypocondrio dextro majori ex parte situm; ex convexâ parte non solum triplici ligamento diaphragmati annexum, sed & ad alam dextram hujus partis tendinosæ, juxta majoris seu dextri lobi partem posticam, nullius membranae interventu, per magnam ovalem superficiem immediate adhærens. Etsi pluribus lobis conspicuum sit hepar, hos tamen ad tres numero tanquam insigniores reducunt anatomici. Horum maximus hypochondrium dextrum fere occupat, ad ren usque ex parte crassiori multum declivi & penè perpendiculari tractu extensus. Minor qui sinistram, à dextro seu maximo, ligamento membranaceo ex parte convexâ, ex parte cavâ, scissurâ magnâ sejungitur. Majori parte regionem epigastricam fere horisontaliter situs tenet: minori, ad hypochondrium sinistrum ventriculo incumbens protenditur: minimus qui spigelij, lobi majoris pars est postica, propè magnam scissuram sita. Non solum ex hepatis ampli mole maximum corporis colatorum judicaveis; hujus strukturam inspicere vasorum sanguiferorum insignem apparatus, glandularum innumerarum acervum, ubique sparsos canales excretorios in duos maiores, & rursus in unicum confluentes, tandem insigne fatis, & unciorum aliquot capax vesiculare receptaculum. Num sanguifera vasa unicè hepati nutriendo instituta dixeris? Horum investiga curiosius motum, diameter, fluidi seu ad omnes hepatis partes traducti, seu ab illis reducti perpende naturam, in majus quam nutriendi hepatis officium conspirare mox agnoveris. Arteria hepatica ad minimū sextuplo vena portarum minor diametro, sanguinem ad vasorum penetralia mittit, per tres, quatuor ve ramos venosos, seu venam hepaticam (subtiliori parte in visceris vasorum nutritionem impensa) venam cavæ infundendum. Vena portarum per quinque maiores ramos eadem capsulâ, quâ nervus hepaticus, arteria & portae biliarii, horumque communis truncus, involutos eodemque progressu quo arteria quevis, totam hepatis subit mollem, capillaribus venæ cavæ ubique stipata ramusculis, dum utriusque insigniores rami sese alternatim decussant.

Portæ laxiorem texturam, in èaque sanguinis torpidè manantis motum qui noverit, non hanc à ceteris venis diversam agnosceret, quemque arteriæ pulsantis motus decepit, à capsula utpote oriri autumantem, capsula textura mollior, membranā utpote cellulari conflata, mox ab errore vindicabit; nec magis à nervo hepatico capsula motum impetrari, (quem vel in arteriam, vel in biliarios poros ferè integrum impendi autopsia declarat,) afferere ausit. Poros biliarios, ab eorum trunko ad extrema usque venarum portæ ubique comites, hepatici nervi propaginibus ad motus officium stipatos expletet: hos ad pulposam substantiam, æque ac portam, nec non ipsammet arteriam coeuntes observaverit. Hanc pulposam substantiam granulatim totam visceris molem conflantem, glandularum habe acervum ad humoris è sanguinis penu per venam portæ, forsitan & per arteriam hepaticam advecti secretionem. Num ad glandulas, hepatis vasa confluere dubitas? per portæ venam, arteriam, venam cavaam & poros biliaries seorsim aërem insuffla, universam hepatis molem inflati, granaque ad superficiem paulatim intumescente, obviaque sensibus mox animadvertes. Hotum figuram, texturam, non ex conjecturâ, verum ipsamēt autopsiâ novissime non arduum. Quæ intimam visceris molem occupant glandulae, angulares, polygonæ; quæ extimam, elatam quadantenus & umbellatam gerunt faciem. Textura harum pulposa non male villosum quid radiatum refert, quod in singulo lgrano vacuum seu spatium minimam diametri oculis offert. Pro tam miro artificio exquisitæ humoris secretioni institutum Hepar rite dixeris. Humorem secretum mera autopsia bilem ostendit, quam præ ceteris absolvendæ digestioni parem fiduciū affereres.

I V.

BILEM, humorem flavum, oleosum, amaticantem, ab hepatis glaudulis per poros biliarios ad ductum hepaticum & felleam cystidem devectum, indeque seu continuo, seu intermissō ad duodenum fluxu excretum, Medicorum nemo jam ambigit. Bilem usitatem aliam, aliam inutilem clamabant veteres, cuius discrimen à virtutâ crassi, potius quam à genuinâ indole repetendum. Bilis alia ad sensus fluxilior, flava minus, minùsque amaricantis, quæ hepatica; viscidior alia, colore flavo ad viride vergenti saturatior, amaricantior, quæ cystica. Quantitatem fit Bilis in vitâ servandâ, ob digestionis absolvendæ officium, momenti, non solum hujus quantitas ad uncias sex ex hepate loto expressa, nec non hujus indoles satis declarant, sed & organi, cuius ope è sanguinis elicetur penu, nunquam miranda satis fabrica, quam à summo authore functioni maxime utili comparatam nemo, nisi mente aut oculis captus, non agnosceret. E sanguine unicè velut quid ipsi infensum, fecerni Bilem credere, errare est. Hanc alium ob finem ex illius gremio ipsi mox non minime profuturam elicet natura. Vis hujus explorare dotes? Has non solum colore, sapore & odore, verum & chymicâ analysi agnosces. Salis lixiviosi, seu alkalici, paucâ diluti aquâ, copia insignis, oleum & spiritus volatilis genuina Bilis principia,

5

Massam ad duodenum detrusa partibus heterogeneis apprimè expedire valent; remque sic & ad naturæ votum cedere non dubitaveris, modò te non lateat alimentum quodvis pluribus inter se, tum mole, tum figurâ, tum motu diversis constare partibus, in hoc illove conspicuis magis, prout alimenti varia fuerit species & conditio. Cibus quem vegetabilium suppeditat familia, laxiori heterogeneorum nexus cohæret, quam animalium, quorum strictiori vinculo veluti coadunatae heterogeneæ partes difficilius dividuntur. Hinc carnium, quam fructuum seminumne operosa magis digestio. In ursisque tamen succus mere nutritius, simplex ut pote & homogeneus, partibus alterius genii, diversatu scilicet molecularum, tum ratione motus tum figura, obvolvitur, qua illius obtundendo motum, hujus evolutionem præpediunt, eoque facilius quod heterogenearum moles succi nutritii molem pondere seu copiâ superet, cujus rei fidem facit excretorum quorunvis largior proventus. Nunquam ideo sui modis het compos succus nutritius, nisi priùs heterogenearum præpollenti expediatur dominio. Quæ succum obvolvunt, irretiunt & gravant maxime viscida, salina, terrena. Bilia utraque per ductum communem in duodeno chymosla affusa massa, sale lixiviali viscida soluit, attenuat, eaque pro spiritu quo gaudet volatili, magis exagitando, è chymosla massæ centro excutit. Salia imprimis acida obtundit, hebetat horumque pravos fœtus, concretiones delet. Pro oleofitate, partes terrénas jam pareatici laticis interventu paulisper dilutas, emolliendo lavelique magis præstant à succi nutritii consortio removet, qui, quasi redivivus ob heterogenearum ablegationem, vias sibi patentes, lactearum ostiola subit, dum heterogeneæ, tum bilis quâ inviscantur stimulo veluti vehiculo, tum intestinorum peristaltico a bilis salibus adacto motu, juxta canalis cavum, ad intestina crassiora detruduntur, in quibus propter varios gyros & majorem diametrum immorantur, donec pro pondere aut duritate aspera nimis, aliâ de causa in majorem adactæ motum intestinalium fibræ, per anum foras expellant, in quibus non minus excretionis, quam perfectæ digestionis cedit negotium.

V.

EXQUISITAM bilis secretionem habe; quæ neque crassum nimis, neque nimis tenuem liquorem fundit. Uterque esti diversimodè, digestioni infensus. Quæ jugi stillicidio, propter jugem diaphragmatis atque muscularum abdominis in respiratione motum, ab hepate, bilis ad duodenum excernitur, diluta magis, minus flava, minus amaricans, minus id è digestioni absolvendæ sufficiens. Hanc maximè intestinalium conciliandæ lubricitati, salivæ, uvulæ, tonsillarum, aliarumque tum faecium, tum œphagi, glandularum mucosi laticis visciditatu solvendæ, nec non luccorum acori retundendo institutam conjiceret non absurdum. Quæ a ventriculi, propter ingesta alimenta, expansione atque compressione velut expressa è cystide ad duodenum fecedit, digestioni præprimis absolvendæ dicta, tum pro hujus maxime activis principiis, tum pro hujus ad duodenum affluxu ciborum quanti-

tati respondentē. Non solum ex partium secretioni ac excretioni dicatarum organismo, quā sit digestioni tum promovendae tum absolvendae bilis necessitas, verū & ex hujus feriante affluxu, aut vitiatā crasi digestionem pessundante liquidō patet. Prò glandularum hepatis infarctu nulla digestio-
nis signa, ciborum fastidium, virium prostratio, salivæ spissitudo, uni-
versæ cutis pruritus, lassitudines spontanæ, vigilia, aut è contrario som-
nolentia, que quotquot succi nutritii penuria sunt symptomata; adde fœ-
cum alvinarum duritatem & cineritum colorem, non ab aliâ causa quam
a chylo mastis fecculenta, bilis defectu, admixto repetendum. Dilutior bi-
lis pro sallium nimis evectorum copiâ uberiâ intestinum irruens biliosam
diarrœham creat, saepius & pro majori acredine organa sollicitando vivi-
dius, vomitum simul & fecesum cier, unde cholera morbus, omniumque
functionum a digestione legitimâ pendentium error

Ergo ab exquisita Bilis secretione, perfecta Digestio.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

<i>M. Robertus - Hubertus Linguet.</i>	<i>M. Nicolaus Le Tellier.</i>	<i>M. Nicolaus Andry, antiquus Facultatis Decanus, Rei herbariae Professor designatus, & Professor Regius.</i>
<i>M. Jacobus Antonius Millet, Pharmacia Professor.</i>	<i>M. Petrus Afforty.</i>	<i>M. Philippus Hecquet, antiquus Facultatis Decanus.</i>
<i>M. Michael peaget.</i>	<i>M. Claudius - Antonius Renard.</i>	<i>M. Joannes - Baptista Chomel, Regis Conciliarius Medicus ordinarius, è Regia scientiarum Academiâ.</i>

Proponebat Parisiis, JOANNES DE DIEST Altenanus,
Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1732. à sextâ ad meridem.